

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับผู้ประกอบการ
อาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็น
ที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการ
เคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์
และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

แนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็น
ที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์
และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา ๑๓

บทนำ

ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๑) คือ นิติบุคคลที่ให้บริการเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์^๑ ดังนั้น กิจกรรมส่วนใหญ่ของการให้คำปรึกษาและคำแนะนำ มักจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับ การลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือตราสารทุน รวมถึงการปรับโครงสร้างหุ้นของนิติบุคคลหรือองค์กรเอกชนทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รวมถึงการให้คำปรึกษาแก่ลูกค้าบุคคลธรรมดาที่พร้อมจะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ดังนั้น กิจกรรมที่ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๑) จะเกี่ยวข้อง จึงเป็นการรับทราบถึงการเคลื่อนไหวเงินทุนของลูกค้า โดยเฉพาะ เงินทุนขนาดใหญ่ ซึ่งมุ่งเน้นที่ธุรกรรมเกี่ยวกับการโอน เปลี่ยนมือ ซื้อ ขาย ตราสารทุน หรือสิทธิเกี่ยวกับการถือหุ้น ต่างๆ ซึ่งแม้จะเกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินส่น้อยมาก แต่การทราบถึงธุรกรรมขนาดใหญ่ ก็อาจทำให้ผู้ประกอบอาชีพสามารถเป็นเครื่องมือ ช่วยเหลือรัฐ ในการสอดส่องความผิดปกติของการลงทุนของลูกค้าที่ตนให้คำปรึกษา หรือทราบถึงที่มาของเงินลงทุนที่ลูกค้านำมาลงทุนซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดใดๆ หรือมีแนวโน้มว่าจะได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ทั้งนี้ กฎหมายมิได้คาดหวังว่าที่ปรึกษาการเงินจะต้องสืบสวนการเงินของลูกค้าจนทราบถึงที่มาที่แท้จริงอันจะเกินขอบเขตการปฏิบัติงานระหว่างเอกชนกับลูกค้า แต่กฎหมายมุ่งหวังให้ผู้ประกอบอาชีพทราบถึงหน้าที่ในการที่ตน จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยแจ้งแก่หน่วยงานรัฐ เมื่อมีโอกาสทราบหรือพบว่า ธุรกรรมที่ลูกค้าดำเนินการนั้น มีความผิดปกติ หรือเกี่ยวข้องแหล่งเงินทุนที่ผิดปกติ ซึ่งอาจเชื่อมโยงถึงการกระทำความผิดใดๆ โดยไม่จำเป็นต้องทราบถึงมูลฐานของความผิดดังกล่าว ก็สามารถแจ้งข้อมูลเป็นรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อหน่วยข่าวกรองทางการเงินของรัฐ อันได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้

^๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

การรายงานธุรกรรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสดและธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อ สำนักงาน อันแสดงว่าผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการ ทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงิน มีหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมต่อสำนักงาน โดยในแนวทางปฏิบัติส่วนนี้ จะได้กล่าวถึง ประเภทธุรกรรมที่ผู้ประกอบอาชีพต้องรายงาน และประเภทธุรกรรมที่ไม่ต้องรายงาน ตลอดแนวทางในการ พิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของลูกค้า หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการรายงานธุรกรรม

ข้อ ๑. ผู้รายงานธุรกรรม

ตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ ผู้รายงานธุรกรรม เป็นผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๑) ตามพระราช บัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ประกอบ กิจการ “ที่ปรึกษาทางการเงิน” ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่าด้วยการให้ความเห็นชอบที่ปรึกษาทางการเงินและขอบเขตการดำเนินงาน พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๒. ธุรกรรมที่ต้องรายงาน

ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ลูกค้า สำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๑) คือ

“ที่ปรึกษาทางการเงิน” ได้แก่ เป็นที่ปรึกษาและดำเนินการในเรื่องการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ เป็นที่ปรึกษาและดำเนินการในเรื่องการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ นอกจากนี้ยังมีขอบเขตการให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุนในกระบวนการต่างๆ อาทิ การให้คำปรึกษาและช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการหาผู้ ร่วมทุน การจัดหาแหล่งทุน การปรับโครงสร้างกิจการ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ธุรกรรมที่ผู้ประกอบอาชีพฯ ต้องรายงานต่อสำนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ ธุรกรรมดังต่อไปนี้

(๒.๑) **ธุรกรรมที่ใช้เงินสด** หมายถึง กิจกรรมการรับเงินสด คืนเงินสด ชำระเงินสด หรือถือเงินสดเพื่อ นำไปดำเนินการต่างๆภายใต้การให้บริการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างลูกค้ากับ ผู้ประกอบอาชีพ หรือลูกค้ากับตัวแทนของผู้ประกอบอาชีพเท่านั้น และกิจกรรมเงินสดเหล่านี้ ต้องมีมูลค่า เงินสดตั้งแต่ “สองล้านบาทขึ้นไป”^๒

(๒.๒) **ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย**^๓ หมายถึง ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการ กระทำคามผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการ พยายามกระทำธุรกรรมด้วย

^๒ กฎกระทรวง กำหนดจำนวนเงินในการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดซึ่งผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๔

^๓ เป็นธุรกรรมที่ไม่จำกัดวงเงินและประเภทในการรายงาน

ข้อ ๓. หลักเกณฑ์ในการรายงานธุรกรรม (ระยะเวลา แบบ วิธีการส่งรายงาน)

(๓.๑) แบบรายงานธุรกรรม^๔ และผู้กรอกข้อมูลในแบบรายงาน

- (๑) ธุรกรรมที่ใช้เงินสด ให้ผู้ประกอบการอาชีพกรอกข้อมูลลงในแบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๑
 (๒) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้ผู้ประกอบการอาชีพกรอกข้อมูลลงในแบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๑๐

ตารางสรุปแบบรายงานและผู้กรอกข้อมูลในแบบ

ประเภทธุรกรรม	วงเงินในการรายงาน	แบบรายงาน	ผู้กรอกข้อมูลในแบบ
ธุรกรรมที่ใช้เงินสด	สองล้านบาทขึ้นไป	ปง ๑-๐๕-๑	ผู้ประกอบการอาชีพ
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	ไม่ต้องพิจารณาวงเงิน	ปง ๑-๐๕-๑๐	ผู้ประกอบการอาชีพ

(๓.๒) ระยะเวลาในการส่งรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด^๕

ผู้ประกอบการอาชีพมีหน้าที่ส่งรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด เป็นรอบเดือน กล่าวคือ ให้ผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา ๑๖ ส่งรายงานธุรกรรมที่กระทำขึ้นในวันที่ ๑ ถึงวันสิ้นเดือน ต่อสำนักงาน ภายในเดือนถัดไป อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการอาชีพควรส่งรายงานธุรกรรมในแต่ละเดือน ไม่เกินเดือนถัดไป อาทิ ผู้ประกอบการอาชีพควรส่งรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด (ธุรกรรมที่ใช้เงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป) ที่ทำขึ้นภายในวันที่ ๑ ถึง วันที่ ๓๑ มกราคม ภายในวันที่ ๑ ถึง วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ เป็นต้น

(๓.๓) การส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ก. ระยะเวลาในการรายงาน

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่าเมื่อมีการทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ผู้มีหน้าที่รายงานมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยซึ่งคือวันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนผู้มีหน้าที่รายงาน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ วรรคสอง^๖ รวมตลอดถึงบุคคลผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนผู้มีหน้าที่รายงานด้วย)

^๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

^๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

^๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๐ วรรคสอง “ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล”

ผู้มีหน้าที่รายงานต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานพบเหตุอันควรสงสัยเอง เมื่อมีการทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้ผู้มีหน้าที่รายงานรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง.

ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ป.ง.

๒) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจาก สำนักงาน ป.ง. สำนักงานตำรวจ หรือสถานีตำรวจ ผู้มีหน้าที่รายงานสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณา โดยอาจตรวจสอบการทำธุรกรรมของลูกค้ารายที่มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวโดยใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้ เพื่อทราบถึงเหตุอันควรสงสัยในการทำธุรกรรมของลูกค้ารวมถึงผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับลูกค้าที่เกิดขึ้นก่อนได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากสำนักงาน ป.ง. หากพบว่าการทำธุรกรรมใดก่อนนั้นหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องมีเหตุอันควรสงสัย ให้ผู้มีหน้าที่รายงานพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ป.ง.

๒.๒) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ส ให้ผู้มีหน้าที่รายงานพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สำหรับกรณีนี้ วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบ หมายถึง วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การตรวจสอบ

วินิจฉัยและอนุมัติควรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า อย่างไรก็ตาม ผู้มีหน้าที่รายงานต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ทั้งนี้ไม่ควรเกิน ๗ วัน)

(ข) ขั้นตอนการรายงานธุรกรรม

ผู้ประกอบการอาชีพ มีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมทั้งหมดของลูกค้าแต่ละราย เพื่อพิจารณาว่าในการทำธุรกรรมแต่ละครั้ง หรือแต่ละกลุ่มธุรกรรมของลูกค้า มีความผิดปกติอันจะเข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งต้องรายงานต่อสำนักงานหรือไม่ โดยกระบวนการในการตรวจสอบธุรกรรมจนถึงการส่งรายงานต่อสำนักงาน ควรกำหนดเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎกระทรวงว่าด้วยการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เมื่อมีการตรวจพบพฤติกรรมในการทำธุรกรรมที่ผิดปกติของลูกค้ารายหนึ่งรายใด

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า เช่น ความสอดคล้องของมูลค่าในการทำธุรกรรมกับข้อมูลรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้า ประกอบกับความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในการลงทุนในขณะนั้น รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการอาชีพอาจนำมาพิจารณาตามนโยบายและแนวทางของผู้ประกอบการอาชีพเอง

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบพฤติกรรมในการทำธุรกรรมของลูกค้าที่ผ่านมา ว่ามีการทำธุรกรรมลักษณะเดียวกันนี้ในครั้งก่อนมากน้อยเพียงใด หรือมีเหตุอันควรสงสัยอื่นใดเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๔ รายงานผลการตรวจสอบและผลการวิเคราะห์ให้แก่ผู้บริหารมีอำนาจในการตรวจสอบธุรกรรมที่อาจมีเหตุอันควรสงสัยของลูกค้า

ขั้นตอนที่ ๕ กรณีที่เห็นควรรายงานต่อสำนักงาน ผู้บริหารที่มีอำนาจดังกล่าว ลงนามอนุมัติเพื่อส่งรายงานธุรกรรมของลูกค้า เป็น ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

หมายเหตุ: ทั้งนี้ผู้ประกอบการอาชีพอาจปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวตั้งแต่ ๑ ขั้นตอนขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละองค์กร แต่หากเป็นกรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน (ยกเว้นคำสั่งของสำนักงาน ป.ป.ง.) ผู้ประกอบการอาชีพไม่ต้องตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยเมื่อได้รับคำสั่งดังกล่าวควรเสนอเรื่องให้ผู้บริหารที่มีอำนาจอนุมัติเพื่อรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทันที

(๓.๔) วิธีการส่งรายงานธุรกรรมต่อสำนักงาน

ผู้ประกอบการอาชีพ สามารถส่งรายงานธุรกรรมทุกประเภทได้ โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- ก. ยื่นรายงานธุรกรรมต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงาน
- ข. ส่งรายงานธุรกรรมตามแบบรายงานทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยมีหลักฐานการส่งที่ชัดเจน หรือส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) หรือไปรษณีย์เอกชน ซึ่งสามารถตรวจสอบผู้รับปลายทางได้
- ค. ส่งรายงานธุรกรรมเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ กำกับและส่งด้วยวิธีที่สำนักงานประกาศกำหนด

ข้อ ๔. ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน

หลักเกณฑ์สำหรับธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน เป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวง(ฉบับที่ ๕)และ (ฉบับที่ ๑๓) ออกตามความพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อ ก. ธุรกรรมที่กระทำโดยบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับยกเว้น กล่าวคือ ธุรกรรมที่ลูกค้าได้แก่บุคคลหรือองค์กรต่อไปนี้ เป็นธุรกรรมที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องรายงาน

ก-๑ พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระรัชทายาท หรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปจนถึงชั้นเจ้าฟ้า

ก-๒ รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ก-๓ มูลนิธิ ดังต่อไปนี้

- มูลนิธิชัยพัฒนา
- มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
- มูลนิธิสายใจไทย

ข้อ ข. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทอสังหาริมทรัพย์ ที่เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้มาโดยการครอบครองตามมาตรา ๑๓๘๒ (การครอบครองปรปักษ์) หรือมาตรา ๑๔๐๑ (การระงับยอม) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ ค. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภท อสังหาริมทรัพย์อื่น ที่ไม่ใช่ เรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือรถยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพ ยานพาหนะ เครื่องมือหรือเครื่องจักรกล และธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

ข้อ ง. ธุรกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (ง-๑) การบริการรับชำระเงินแทนเฉพาะที่มีมูลค่าน้อยกว่าเจ็ดแสนบาท
- (ง-๒) การบริการเครือข่ายบัตรเครดิต
- (ง-๓) การบริการเครือข่ายอีดีซี
- (ง-๔) การบริการสวิตซ์ซึ่งในการชำระเงิน
- (ง-๕) การบริการหักบัญชี
- (ง-๖) การบริการชำระดุล
- (ง-๗) การบริการหักบัญชีเช็ค ตราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และตราสารทางการเงิน

หมายเหตุ: ๑. ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ก. ได้รับยกเว้นทุกธุรกรรม

๒. ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ข- ง ได้รับยกเว้นเฉพาะธุรกรรมที่ใช้เงินสด และธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยไม่รวมถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย”

ข้อ ๕. การเก็บรักษารายงานธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมควรเก็บรักษา สำเนารายงานธุรกรรม (กรณีรายงานด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ หรืออื่น ณ สำนักงาน) ที่ได้รายงานต่อสำนักงาน หรือเก็บรายงานธุรกรรมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (กรณีรายงานโดยส่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์) ไว้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปีนับแต่วันที่ลูกค้าทำธุรกรรม

ภาคผนวก

พฤติกรรมที่ควรพิจารณาตรวจสอบเพิ่มเติม

เพื่อประโยชน์ในการส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ผู้ประกอบอาชีพอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมต่อไปนี้ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ละเอียดรอบคอบ ว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยและควรรายงานต่อสำนักงานหรือไม่

(ข้อ ๑) เนื่องจากธุรกรรมที่เกิดขึ้น เกี่ยวข้องกับธุรกรรมด้านหลักทรัพย์ จึงขอให้ผู้ประกอบอาชีพที่ปรึกษาด้านการลงทุน นำแนวทางปฏิบัติของบริษัทหลักทรัพย์ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่อาจพิจารณาตรวจสอบว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่^๗ มาปรับใช้ในการพิจารณาตรวจสอบ

(ข้อ ๒) ลูกค้ายพยายามปกปิดที่มาของแหล่งเงินทุน

(ข้อ ๓) ลูกค้ายพยายามเลือกวิธีการใช้เงินสดมากกว่าการโอนเงินผ่านธนาคาร

(ข้อ ๔) ลูกค้ายเลือกลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนไปยังพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการฟอกเงิน หรือ พื้นที่ที่ไม่สามารถแกะร่องรอยเส้นทางการลงทุนหรือเส้นทางการเงินได้

^๗ พฤติกรรมที่บริษัทหลักทรัพย์อาจพิจารณาตรวจสอบ เพื่อรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ได้แก่

(๑) การซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหมุนเวียนจำนวนมาก (ธุรกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ขนาดใหญ่)ซึ่งกระทำโดยลูกค้าที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูล “สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง” ของลูกค้า

(๒) การซื้อขายหลักทรัพย์ที่ลูกค้าหลายราย มอบอำนาจให้ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดำเนินการซื้อขายหลักทรัพย์แทน ซึ่งเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนอาจพิจารณาได้ว่า บุคคลผู้ดำเนินการซื้อขายหลักทรัพย์แทนลูกค้านั้น อาจเป็นผู้รับประโยชน์ทอดสุดท้ายของลูกค้าหลายราย

(๓) กรณีที่ลูกค้ารายเดียวกัน ขอเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ประเภทเดียวกันหลายบัญชี และมีการทำธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในแต่ละบัญชี จนอาจเชื่อได้ว่า ลูกค้ารับเปิดบัญชีแทนผู้อื่น หรือลูกค้าอาจมิใช่ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการซื้อขายหลักทรัพย์

(๔) กรณีลูกค้ามีคำสั่งซื้อ และขาย “หลักทรัพย์เดียวกัน” ในลักษณะที่เป็นธุรกรรม “ขนาดใหญ่และต่อเนื่อง” จนอาจพิจารณาได้ว่า เป็นการพยายามดำเนินการเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อหรือเข้าใจว่า หลักทรัพย์นั้น มีการสั่งซื้อและขายจำนวนมากและหลายครั้ง

(๕) กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีการเปิดบัญชี และสั่งซื้อหลักทรัพย์ จากนอกประเทศ และมีการโอนหลักทรัพย์ไปยังบัญชีของลูกค้าต่างรายในบริษัทหลักทรัพย์เดียวกัน หรือโอนไปยังบัญชีในบริษัทหลักทรัพย์อื่น ซึ่งเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่และต่อเนื่อง (รวมถึงลักษณะการทำธุรกรรมในทางกลับกัน)

(๖) กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีการโอนหลักทรัพย์ไปยังบัญชีลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์อื่น อย่างต่อเนื่องและเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่ (รวมถึงลักษณะการทำธุรกรรมในทางกลับกัน)

(๗) กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีการถอนหลักทรัพย์ออกจากบัญชี ในลักษณะขอลอนคืนเป็นใบหุ้นซึ่งสามารถส่งมอบหรือสลักหลังให้แก่ผู้อื่นได้โดยสะดวก โดยเป็นธุรกรรมขนาดใหญ่ผิดปกติ หรือดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรวมมูลค่าเป็นจำนวนมาก (รวมถึงการทำธุรกรรมในทางกลับกัน)

(๘) กรณีที่ลูกค้านำเงินสดมาชำระค่าซื้อหลักทรัพย์ หรือขอรับเงินสดที่ได้จากการขายหลักทรัพย์ โดยไม่ผ่านบัญชีธนาคาร เป็นเงินมูลค่าสูง และกระทำบ่อยครั้ง ซึ่งผิดปกติสำหรับแนวทางในการทำธุรกรรมด้านการซื้อขายหลักทรัพย์ทั่วไป

(๙) กรณีที่ผู้ประกอบอาชีพ ตรวจสอบพบก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรม หรือตรวจพบในภายหลังว่า ผู้ประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรม หรือลูกค้า มีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือการกระทำความผิดที่หน่วยงานของรัฐแจ้งรายชื่อไว้ หรืออยู่ในระหว่างกระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งในกรณีนี้ผู้ประกอบอาชีพ ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

หมายเหตุ

(๑) คำว่า “อย่างต่อเนื่อง” ในที่นี้ หมายความว่า มีจำนวนหลายครั้ง และดำเนินการในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันอย่างสม่ำเสมอในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

(๒) คำว่า “ธุรกรรมขนาดใหญ่” ในที่นี้ หมายความว่า เป็นธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงในแต่ละครั้ง

(๓) คำว่า “สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องของลูกค้า” ในที่นี้ หมายความว่า รายได้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของลูกค้าซึ่งได้แจ้งไว้กับบริษัท

(ข้อ ๕) ลูกค้ายกเลิกการขายให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือผู้รับประโยชน์ทอดสุดท้าย

(ข้อ ๖) ลูกค้ายพยายามขอให้ดำเนินการทำธุรกรรมที่ซับซ้อน ในขณะที่สามารถทำในขั้นตอนที่น้อยกว่าได้ เนื่องจากต้องการทำให้ยากต่อการติดตามเส้นทางธุรกรรม

(ข้อ ๗) กรณีพบว่า ลูกค้าหรือผู้ถือหุ้นในองค์กรที่ลูกค้าร่วมลงทุน หรือผู้ประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรม กับผู้ประกอบการอาชีพ มีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือการกระทำความผิดที่หน่วยงานของรัฐแจ้งรายชื่อไว้ หรืออยู่ในระหว่างกระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งในกรณีนี้ผู้ประกอบการอาชีพต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

